

USTAWA

z dnia

o informowaniu o cenach towarów i usług^{1),2)}

Art. 1. Ustawa określa sposób informowania o cenach oferowanych towarów i usług oraz skutki nieprzestrzegania jej uregulowań.

Art. 2. Przepisów ustawy nie stosuje się do informowania o cenach w obrocie między osobami fizycznymi, z których żadna nie jest przedsiębiorcą a także cen ustalanych na podstawie odrębnych ustaw.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) cena - wartość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę; w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym; ceną jest również stawka taryfowa;
- 2) cena jednostkowa towaru (usługi) - cenę ustaloną za jednostkę określonego towaru (usługi), którego ilość lub liczba jest wyrażona w jednostkach miar w rozumieniu przepisów o miarach;

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (Dz. Urz. WE L 80 z 4.07.1998).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, ustawę z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, ustawę z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej, ustawę z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym, ustawę z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ustawę z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu oraz ustawę z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.

- 3) przedsiębiorca - podmiot, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672 i 675), a także osoba prowadząca działalność wytwórczą, w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- 4) towar - rzecz, również energię oraz prawa majątkowe zbywalne;
- 5) usługa - czynność świadczoną odpłatnie, wymienioną w klasyfikacjach wydanych na podstawie przepisów o statystyce publicznej.

Art. 4. 1. W miejscu sprzedaży detalicznej i świadczenia usług uwidacznia się cenę oraz cenę jednostkową towaru (usługi) w sposób jednoznaczny, niebudzący wątpliwości oraz umożliwiający porównanie cen. W przypadku obniżki ceny uwidacznia się także informację o przyczynie wprowadzenia obniżki.

2. W przypadku rozbieżności lub wątpliwości co do ceny za oferowany towar bądź usługę, konsument ma prawo do żądania sprzedaży towaru lub usługi po cenie dla niego najkorzystniejszej.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki po zasięgnięciu opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów określi, w drodze rozporządzenia:

1) sposób uwidaczniania cen towarów i usług, w tym cen jednostkowych,

2) wykaz towarów, w przypadku których nie jest wymagane uwidocznianie ich ceny jednostkowej

- mając na uwadze potrzebę zapewnienia dostępności informacji o cenie, a także uwzględniając przypadki, gdy uwidocznienie ceny oraz ceny jednostkowej towaru (usługi) jest utrudnione ze względu na rodzaj lub przeznaczenie towaru, rodzaj miejsca sprzedaży lub świadczenia usługi albo rozmiar działalności prowadzonej przez przedsiębiorcę.

Art. 5. 1. Jeżeli przedsiębiorca nie wykonuje obowiązków, o których mowa w art. 4, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej nakłada na niego, w drodze decyzji, karę pieniężną do wysokości 20 000 zł.

2. Jeżeli przedsiębiorca, co najmniej trzykrotnie w ciągu roku, nie wykonał obowiązków, o których mowa w art. 4, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej nakłada na niego, w drodze decyzji, karę pieniężną do wysokości 40 000 zł.

3. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej należy uwzględnić stopień naruszenia obowiązków oraz dotychczasowe zachowanie przedsiębiorcy a także jego możliwości finansowe.

4. Przedsiębiorcy służy odwołanie od decyzji do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Art. 6. 1. Przedsiębiorca uiszcza karę pieniężną na rachunek bankowy wskazany przez wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej w terminie 7 dni od dnia, kiedy decyzja o nałożeniu kary pieniężnej stała się ostateczna.

2. Od nieuiszczonych w terminie wymierzonych kar pieniężnych odsetek za zwłokę nie pobiera się.

3. Nie wydaje się decyzji jeżeli od dnia niewykonania obowiązku upłynęło 5 lat licząc od końca roku, w którym stwierdzono niedopełnienie obowiązku.

4. Kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 7. 1. Do kar pieniężnych, w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.³⁾).

2. Kary pieniężne podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w zakresie egzekucji obowiązków o charakterze pieniężnym.

Art. 8. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.⁴⁾) w art. 23 w ust.1 uchyla się pkt 25.

Art. 9. W ustawie z dnia z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.⁵⁾) w art. 2 w ust. 1 uchyla się pkt 14a.

Art. 10. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.⁶⁾) w art. 16 w ust. 1 uchyla się pkt 32.

Art. 11. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.⁷⁾) w art. 2 § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. Przepisów ustawy nie stosuje się do świadczeń pieniężnych wynikających ze stosunków cywilnoprawnych."

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. 1101, 1342 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 35.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 362, 596, 769, 1278, 1342, 1448, 1529 i 1540 oraz z 2013 r. poz. 21.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 53, poz. 273 i Nr 230, poz. 1371, z 2012 r. poz. 362 i 1544 oraz z 2013 r. poz. 628.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 134, poz. 781, Nr 178, poz. 1059, Nr 205, poz. 1202 i Nr 234, poz. 1389 i 1391, z 2012 r. poz. 362, 596, 769, 1010, 1342, 1448 i 1540 oraz z 2013 r. poz.21.

⁷⁾ Patrz odnośnik nr 3.

Art. 12. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 743) w art. 8 w ust. 2 uchyla się pkt 11.

Art. 13. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1265 oraz z 2013 r. poz. 21 i 628) po art. 12 dodaje się art. 12a i 12b w brzmieniu:

„Art. 12a. 1. Rada gminy może ustalać ceny urzędowe za przewozy taksówkami na terenie gminy. W mieście stołecznym Warszawie uprawnienia te przysługują Radzie Warszawy.

2. Rada gminy określa strefy cen (stawki taryfowe) obowiązujące przy przewozie osób i ładunków taksówkami.

Art. 12b. Ceny urzędowe i stawki taryfowe, o których mowa w art. 12a, mają charakter cen i stawek taryfowych maksymalnych.”.

Art. 14. W ustawie z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21 w ust. 1 po pkt 4 dodaje się pkt 4a i 4b w brzmieniu:

„4a) zakazie okresowego podwyższania cen na towary lub usługi określonego rodzaju;

4b) nakazie stosowania ustalonych cen na towary lub usługi mające podstawowe znaczenie dla kosztów utrzymania konsumentów;”;

2) w art. 27 w ust. 1 po pkt 5 dodaje się pkt 5a i 5b w brzmieniu:

„5a) wbrew zakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 4a podwyższa ceny na towary lub usługi;

5b) wbrew nakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 4b stosuje ceny inne niż ustalone ceny na towary lub usługi;”.

Art. 15. W ustawie z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. Nr 113, poz. 985, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) swobody uzgadniania cen przez strony umowy, przez zakazanie okresowego podwyższania cen na towary lub usługi określonego rodzaju albo nakazanie stosowania ustalonych cen na towary lub usługi mające podstawowe znaczenie dla kosztów utrzymania konsumentów;”;

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2006 r. Nr 50, poz. 360 i Nr 191, poz. 1410, z 2007 r. Nr 89, poz. 590, z 2009 r. Nr 11, poz. 59, z 2011 r. Nr 222, poz. 1323 oraz z 2012 r. poz. 908.

⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 228, poz. 2261, z 2006 r. Nr 104, poz. 711, z 2011 r. Nr 222, poz. 1323 oraz z 2013 r. poz. 628.

2) w art. 22 w ust. 3 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) właściwego wojewodę – w przypadku stosowania ograniczenia określonego w art. 21 pkt 3 do szkół, z wyłączeniem szkół wyższych, oraz stosowania ograniczeń określonych w art. 21 pkt 1, 1a, 2 i 5, jeżeli stan wyjątkowy wprowadzono na obszarze jednego województwa lub jego części.”;

3) w art. 23 w ust. 1 po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:

„11a) wbrew zakazowi określonemu w art. 21 pkt 1a podwyższa ceny na towary lub usługi określonego rodzaju albo nie stosuje się do nakazu stosowania cen w wysokości ustalonej na towary lub usługi określonego rodzaju;”.

Art. 16. W ustawie z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 156, poz. 1301, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

a) w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) swobody uzgadniania cen przez strony umowy, przez zakazanie okresowego podwyższania cen na towary lub usługi określonego rodzaju albo nakazanie stosowania cen ustalonych na towary lub usługi mające podstawowe znaczenie dla kosztów utrzymania konsumentów;”;

b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) Radę Ministrów - w przypadku ograniczeń określonych w ust. 1 pkt 1, 1a, 2 i 7;”;

2) w art. 33 w ust. 1 po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:

„8a) wbrew zakazowi określonemu w art. 24 ust. 1 pkt 1a podwyższa ceny na towary lub usługi określonego rodzaju albo nie stosuje się do nakazu stosowania cen w wysokości ustalonej na towary lub usługi określonego rodzaju;”.

Art. 17. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.¹¹⁾) w art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 228, poz. 2261, z 2004 r. Nr 107, poz. 1135 oraz z 2011 r. Nr 222, poz. 1323.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 161, poz. 1078 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 28, poz. 143, Nr 87, poz. 484, Nr 234, poz. 1386 i Nr 240, poz. 1429 oraz z 2012 r. poz. 769, 951, 1101, 1271 i 1529.

„1) cenie - należy przez to rozumieć cenę w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. z 2013 r. poz.);”.

Art. 18. W ustawie z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 171, poz. 1016) w art. 37 uchyla się ust. 6.

Art. 19. W ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13 i Nr 228, poz. 1368) po art. 50 dodaje się art. 50a i art. 50b w brzmieniu:

„Art. 50a. 1. Rada gminy może ustalać ceny za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej w gminnych przewozach pasażerskich. W mieście stołecznym Warszawie uprawnienia te przysługują Radzie Warszawy.

2. Rada powiatu może ustalać ceny za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej w powiatowych przewozach pasażerskich.

3. Sejmik województwa może ustalać ceny za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej w wojewódzkich przewozach pasażerskich.

Art. 50b. Ceny, o których mowa w art. 50a, mają charakter cen maksymalnych.”.

Art. 20. 1. Do spraw wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy mają zastosowanie przepisy dotychczasowe.

2. Nie wszczyna się postępowania a wszczęte umarza, jeżeli od dnia niewykonania obowiązków, o których mowa w art. 12 ustawy wymienionej w art. 24, upłynęło 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 21. 1. W przypadku gdy przedsiębiorca, przed dniem wejścia w życie ustawy, naruszył przepisy ustawy wymienionej w art. 24 stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. W przypadku gdy przedsiębiorca, przed dniem wejścia w życie ustawy, stosował ceny urzędowe lub marże handlowe urzędowe z naruszeniem przepisów ustawy wymienionej w art. 24 i w ten sposób osiągnął kwotę nienależną stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 22. Przepisy prawa miejscowego wydane na podstawie art. 8 ustawy wymienionej w art. 24 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów odpowiednio na podstawie art. 12a ustawy wymienionej w art. 13 oraz na podstawie art. 50a ustawy wymienionej w art. 19.

Art. 23. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 12 ustawy wymienionej w art. 24 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 4 ust. 3, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2013 r.

Art. 24. Traci moc ustawa z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. z 2013 r. poz. 385).

Art. 25. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

*Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym*

WICEDYREKTOR
Departamentu Prawa Gospodarczego

Robert Brochocki

Uzasadnienie

Istniejący stan rzeczy w zakresie przepisów dotyczących cen, wyjaśnienie potrzeby i celu wydania nowego aktu

Obecnie zasady i tryb kształtowania cen towarów i usług, sposoby informowania o cenach oferowanych towarów i usług oraz skutki nieprzestrzegania uregulowań w powyższym zakresie określa ustawa z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. z 2013 r. poz. 385).

Zasadą jest, iż ceny towarów i usług uzgadniają strony zawierające umowę, przy czym swoboda w tym zakresie może zostać ograniczona na podstawie art. 4 i 8 ustawy o cenach. Pierwszy z przywołanych przepisów ma zastosowanie w razie szczególnych zagrożeń dla właściwego funkcjonowania gospodarki państwa, kiedy to Rada Ministrów na mocy udzielonego jej przez ustawodawcę upoważnienia ustawowego określa w drodze rozporządzenia wykaz towarów lub usług na które ustala się ceny urzędowe i marże handlowe urzędowe (zwany dalej „wykazem”). Przy czym ustalenia cen dla poszczególnych towarów i usług zamieszczonych w wykazie dokonuje w drodze odrębnego rozporządzenia minister właściwy do spraw finansów publicznych, mając na uwadze równowagę interesów konsumentów i przedsiębiorców zajmujących się wytwarzaniem i obrotem tymi towarami lub świadczeniem tych usług.

Dotychczas przepisy te nie znalazły praktycznego zastosowania. Brak było bowiem uzasadnienia ekonomicznego i prawnego do zastosowania tak drastycznego środka ingerencji prawnej władz publicznych w samoregulacyjny mechanizm rynkowego kształtowania cen.

Stąd też propozycja przeniesienia tych regulacji do ustaw przedmiotowo właściwych, podobnie jak wskazanych poniżej upoważnień przyznanych organom stanowiącym jednostek samorządu terytorialnego.

Drugi – przewidziany w ustawie o cenach - wyjątek od zasady swobodnego ustalania cen towarów i usług przez strony zawierające umowę daje możliwość organom stanowiącym jednostek samorządu terytorialnego ustalania cen urzędowych za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym, w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej, odpowiednio w gminnych, powiatowych lub wojewódzkich przewozach pasażerskich. Dodatkowo rada gminy może ustalać ceny urzędowe za przewozy taksówkami na terenie gminy oraz określać strefy cen (stawki taryfowe) obowiązujące przy przewozie osób i ładunków taksówkami.

Ustalone na podstawie ustawy o cenach ceny urzędowe i marże handlowe urzędowe mają charakter cen i marż handlowych maksymalnych.

Przechodząc do kwestii informowania o cenach towarów i usług warto odnotować, iż ustawodawca odrębnie potraktował oznaczenie ceną towaru przeznaczonego do sprzedaży detalicznej oraz uwidocznienie w miejscach sprzedaży detalicznej i świadczenia usług cen towarów i usług oraz cen jednostkowych towarów i usług. W pierwszym z wymienionych wyżej przypadków oznaczenie ceną towaru następuje bezpośrednio na poszczególnych egzemplarzach lub na pojedynczych opakowaniach, metodą uniemożliwiającą łatwe usunięcie oznaczenia. Za równoznaczne ze spełnieniem tego wymogu uznaje się oznaczenie kodem kreskowym towaru oferowanego w miejscu sprzedaży detalicznej, dostosowanym do samoobsługi kupujących i przy spełnieniu wymogów określonych w ust. 2 § 9 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad uwidaczniania cen towarów i usług oraz sposobu oznaczania ceną towarów przeznaczonych do sprzedaży (Dz. U. Nr 99, poz. 894, z późn. zm.).

Z kolei uwidacznianie cen, w tym cen jednostkowych, jest realizowane poprzez umieszczenie ich na wywieszce lub w innej formie dostępnej dla kupującego. Wywieszki umieszcza się w miejscu ogólnodostępnym i widocznym, bezpośrednio przy towarach lub w bliskości towarów, których dotyczą, w taki sposób aby nie można było pomylić ceny określonego towaru z ceną innego towaru.

Doświadczenia zebrane w trakcie stosowania obowiązującej ustawy o cenach przyczyniły się do wypracowania nowych rozwiązań, w zakresie informowania o cenach towarów i usług, zmierzających do złagodzenia obowiązków informacyjnych przedsiębiorców w zakresie bezpośredniego oznaczania poszczególnych towarów ceną. Z tego punktu widzenia szczególnie znaczenia nabiera zmiana przepisu upoważniającego do wydania aktu podustawowego oraz zmiana tego aktu tj. rozporządzenia dotyczącego sposobów uwidaczniania cen towarów i usług. Aktualna redakcja przepisu art. 12 ust. 3 ustawy o cenach uniemożliwia, nawet w uzasadnionych przypadkach, wprowadzenie bezterminowego zwolnienia przedsiębiorców z obowiązku oznaczania towarów ceną. Ewentualne zwolnienia we wskazanym wyżej zakresie mogą mieć jedynie czasowy charakter, i dotyczyć wyłącznie przypadków określonych w przepisie upoważniającym.

W konsekwencji powyższego, dotychczas minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki, po zasięgnięciu opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydawał rozporządzenia mające m.in. na celu okresowe zawieszenie obowiązków informacyjnych przedsiębiorców w zakresie:

- 1) bezpośredniego oznaczania ceną towarów przeznaczonych do sprzedaży detalicznej, które ze swej natury nie mogą być tak oznaczone lub w przypadku, których takie oznaczenie nie miałooby znaczenia dla kupujących oraz
- 2) uwidaczniania cen jednostkowych towarów przeznaczonych do sprzedaży w zestawach (kompletach).

Przedsiębiorcy powinni być jednak bezterminowo zwolnieni z obowiązków, które są niewykonalne bądź nie mają znaczenia dla osób kupujących towary.

Z powyższych względów zaproponowano zmianę redakcji przepisu upoważniającego zawartego w art. 4 ust. 3 projektowanej ustawy, w taki sposób aby przepisy te nie wywoływały stanu niepewności prawnej, w szczególności co do zakresu i rodzaju obowiązków informacyjnych nałożonych na przedsiębiorców w zakresie cen.

Zaproponowane w projektowanej ustawie rozwiązania wpisują się w działania deregulacyjne Rządu, mające na celu w szczególności eliminację z obrotu prawnego zbędnych dla przedsiębiorców obciążeń oraz uproszczenie i uporządkowanie stanu prawnego.

Wykazanie różnic pomiędzy dotychczasowym i proponowanym stanem prawnym

W proponowanym stanie prawnym zmianie ulegnie zakres przedmiotowy ustawy regulującej kwestie cen, z uwagi na odstępnie od zamieszczenia w niej:

- 1) obowiązku indywidualnego oznaczania towarów - tzw. metkowania;
- 2) przepisu upoważniającego Radę Ministrów do określenia wykazu;
- 3) upoważnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia w drodze rozporządzenia cen urzędowych i marż handlowych urzędowych na towary i usługi określone w wykazie;

4) upoważnienia organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego do ustalania cen urzędowych za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej oraz upoważnienie rady gminy do określenia cen urzędowych oraz stawek taryfowych obowiązujących przy przewozie taksówkami na terenie gminy.

Ad. 1. Dotychczasowy sposób informowania o cenach, tj. naklejanie cen na poszczególne towary albo na jednostkowe opakowania, w których te towary zostały umieszczone (tzw. metkowanie towaru) powoduje większe zaangażowanie personelu i w konsekwencji wzrost cen towarów - co jest oczywistą konsekwencją wykonywania dodatkowych czynności wymagających dużego nakładu pracy. Ponadto przy indywidualnym oznaczeniu ceną znacznej ilości towarów oferowanych do sprzedaży (zmiana cen może okresowo dotyczyć nawet kilkuset asortymentów na poszczególnych stoiskach branżowych) wzrasta ryzyko pomyłek. Indywidualne oznaczanie ceną jest również bardzo uciążliwe dla mikro-przedsiębiorców, którzy nie dysponują odpowiednimi systemami umożliwiającymi oznaczanie towarów kodami kreskowymi.

Ad. 2. Odstąpienie od zamieszczenia w ustawie o informowaniu o cenach towarów i usług upoważnień do określenia wykazu oraz cen poszczególnych towarów zamieszczonych w wykazie nie oznacza, iż kwestie te pozostaną nieuregulowane. Zaproponowano bowiem, by rozwiązania dotyczące ewentualnego reglamentowania rynku oraz ustalania cen na towary lub usługi mające podstawowe znaczenie dla kosztów utrzymania konsumentów znalazły się w ustawach dotyczących stanów nadzwyczajnych, tj.:

- 1) ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. Nr 113, poz. 985, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 156, poz. 1301, z późn. zm.).

Przyjęcie takiego rozwiązania nie tylko realizuje postanowienia art. 228 ust. 3 Konstytucji, zgodnie z którym zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres w jakim mogą zostać ograniczone wolności i prawa człowieka i obywatela w czasie poszczególnych stanów nadzwyczajnych określa ustawa, ale także zapewnia spójność i czytelność obowiązujących przepisów. Istotne jest bowiem, iż ewentualne ograniczenia swobodnego uzgadniania cen będą uregulowane w ustawie dotyczącej konkretnego stanu nadzwyczajnego, co zapewni łatwy dostęp do instrumentów prawnych, które mogą znaleźć zastosowanie w sytuacji wymagającej szybkich decyzji; po drugie przyczyni się to do zapewnienia w jednym akcie (w ramach danego stanu nadzwyczajnego) pełnego katalogu ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela oraz podmiotów gospodarczych.

Ad. 3. W konsekwencji odstąpienia od ustalania cen urzędowych i marż handlowych urzędowych na jakiegokolwiek towary i usługi minister właściwy do spraw finansów publicznych przestanie pełnić funkcję organu administracji odpowiedzialnego za ich ustalanie, co dotychczas miało swoje uzasadnienie jedynie w kontekście obowiązku określonego w art. 4 ust. 3 ustawy o cenach (przy czym jak wskazano powyżej w trakcie obowiązywania ustawy o cenach nie zaistniała potrzeba wydania rozporządzenia na podstawie tego przepisu). Skoro zatem, zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn.

zm.) minister właściwy do spraw finansów publicznych odpowiada, na zasadach, w trybie i w granicach określonych odrębnymi przepisami, w szczególności za ceny, a przepisy odrębne określające zakres tej właściwości zostają uchylone to brak jest uzasadnienia by ww. przepis ustawy o działach nadal odnosił się do kompetencji ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Konsekwencją prawną takiego rozstrzygnięcia jest również wskazanie ministra właściwego do spraw gospodarki w porozumieniu z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jako organów właściwych do wydania rozporządzenia określającego sposób uwidaczniania cen towarów i usług. Zakres podmiotowy przepisu upoważniającego do wydania ww. rozporządzenia został określony poprzez wykreślenie ministra właściwego do spraw finansów publicznych, przy jednoczesnym pozostawieniu tych organów które dotychczas współuczestniczyły w wydaniu rozporządzenia.

Ad. 4. Uprawnienia organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego do ustalania cen urzędowych za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej zostały przeniesione do ustawy przedmiotowo właściwej, tj. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13, z późn. zm.), a uprawnienie rady gminy do ustalania cen urzędowych za przewozy taksówkami na terenie gminy oraz stawek taryfowych obowiązujących przy przewozie osób i ładunków taksówkami do ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1265 i z 2013 r. poz. 21).

Dodatkowo w projektowanej ustawie zaproponowano podniesienie maksymalnej wysokości kar pieniężnych za niewykonywanie obowiązków informacyjnych dotyczących cen. Rozwiązanie takie jest zgodne z dyrektywą *98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom*. Na państwa członkowskie został bowiem nałożony wyraźny obowiązek, ustanawiania kar za naruszenie przepisów krajowych przyjętych w celu stosowania ww. dyrektywy i jednoczesnego podejmowania wszelkich niezbędnych kroków w celu zapewnienia stosowania tych kar. Kary te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające (art. 8 zdanie 2 ww. dyrektywy). Podwyższenie wysokości górnej granicy kary pieniężnej ma również na celu zwiększenie poziomu ochrony interesów ekonomicznych konsumentów, co jest uzasadnione także zakładanym zmniejszeniem (ograniczeniem) obciążeń nałożonych na przedsiębiorców w zakresie informowania o cenach towarów i usług w porównaniu do stanu obecnego, wynikającego z art. 12 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach i przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Zmiany zaproponowane w ustawach:

- 1) z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.);
- 2) z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033, z późn. zm.) - mają jedynie charakter redakcyjny, polegają m.in. na uchyleniu przepisów odsyłających do nieaktualnych już przepisów ustawy o cenach lub zmianie redakcji tych odesłań które powinny zostać uaktualnione;
- 3) z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.) - w związku z odstępniem od regulacji przewidzianych w art. 4 i 8 oraz w art. 13 ustawy o cenach - proponuje się uchylenie pkt 14a w ust. 1 art. 2, nakładającego na organy kontroli skarbowej obowiązek „badania prawidłowości stosowania cen urzędowych i marż handlowych urzędowych w granicach i na zasadach określonych w odrębnych przepisach”;

4) z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn.zm);

5) z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn.zm)

– w konsekwencji odstąpienia od instytucji zwrotu kwot nienależnych, powstałych przez stosowanie cen urzędowych lub marż handlowych urzędowych z naruszeniem przepisów ustawy o cenach proponuje się wykreślenie z negatywnego katalogu kosztów uzyskania przychodów kwot dodatkowych, które zgodnie z przepisami o cenach, podlegają wpłaceniu do budżetu państwa;

6) z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.)

– w przepisie określającym zakres wyłączeń stosowania Ordynacji podatkowej zaproponowano wykreślenie opłat za usługi, do których stosuje się przepisy o cenach.

Zmiana ta wynika z faktu, że projektowana ustawa nie zawiera już żadnej podstawy kształtowania cen usług. W związku z tym bezprzedmiotowa stała się również regulacja dotycząca wpłaty do budżetu państwa kwoty nienależnej związanej ze stosowaniem przez przedsiębiorcę cen urzędowych lub marż handlowych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. z 2013 r. poz. 385), jak również kwoty dodatkowej w wysokości 150% kwoty należnej w przypadku stwierdzenia przez organ kontroli skarbowej, że kwota nienależna nie została zwrócona kupującemu albo wpłacona do budżetu państwa. Tym samym przepis ordynacji podatkowej wyłączający stosowanie tej ustawy do opłat za usługi, do których stosuje się przepisy o cenach należy uchylić.

Charakterystyka i ocena przewidywanych skutków prawnych, w tym ograniczenia uznaniowości i uproszczenia stosowanych procedur

Projektowana ustawa, w zakresie rozwiązań przewidzianych w art. 4 (odpowiednik art. 12 dotychczas obowiązującej ustawy o cenach) modyfikuje obowiązki informacyjne w zakresie cen towarów i usług, poprzez odstąpienie od utrzymywania dotychczasowego rozróżnienia pomiędzy „oznaczaniem” towaru ceną a „uwidacznianiem” cen. W konsekwencji powyższego zrezygnowano z obligatoryjnego metkowania towaru i porzeczono na uwidacznianiu cen. Rozwiązanie takie nie będzie powodowało nadmiernych obciążeń dla przedsiębiorców z jednej strony (zwłaszcza dla mikroprzedsiębiorców), z drugiej zaś będzie zapewniało konsumentom łatwo dostrzegalną, czytelną, prostą i niebudzącą wątpliwości (jednoznaczną) informację o cenach towarów i usług, a przez to ochronę ich uzasadnionych interesów ekonomicznych. Tym bardziej, że *dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom* nie nakłada na przedsiębiorców obowiązku oznaczania ceną towaru, rozumianego jako obowiązek bezpośredniego naniesienia ceny na towarze albo na opakowaniu jednostkowym tego towaru.

Dodatkowo zaproponowano, aby w przypadku rozbieżności czy wątpliwości co do ceny za oferowany towar bądź usługę konsument miał prawo żądania sprzedaży towaru lub usługi po cenie dla niego korzystniejszej.

Ograniczenie uznaniowości i uproszczenie stosowanych procedur w projektowanej ustawie przejawia się również w konstrukcji przepisów karnych. W tym zakresie wprowadzono przesłanki, które powinny znaleźć zastosowanie przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, tj. stopień naruszenia obowiązków, dotychczasowe zachowanie przedsiębiorcy, a także jego możliwości finansowe. Dodatkowo wymiar kary nałożonej na przedsiębiorcę może zostać

podwyższony do wysokości 40 000 zł jeżeli przedsiębiorca, co najmniej trzykrotnie w ciągu roku, nie wykonał obowiązków w zakresie uwidaczniania cen.

Kwoty kar maksymalnych zostały określone w złotych, a nie jak dotychczas w euro. Rozwiązanie takie przyczyni się do uproszczenia działalności organów Inspekcji Handlowej poprzez eliminację ewentualnych wątpliwości co do zastosowania właściwego kursu, wg. którego kara ma zostać przeliczona. Tym samym wyeliminowana zostanie jedna z możliwych przyczyn wydania wadliwych decyzji (tu: ze względu na zastosowanie niewłaściwego kursu).

Celem ograniczenia uznaniowości sprecyzowano także w jakim terminie i na jaki rachunek kara powinna zostać uiszczona. Określony w art. 6 ust. 1 projektu 7 dniowy termin uiszczenia kary pieniężnej ma charakter dyscyplinujący, bowiem od nieuiszczonych w terminie kar pieniężnych odsetek za zwłokę nie pobiera się. Kary pieniężne – wymierzone na podstawie projektowanej ustawy- stanowiąc będą dochód budżetu państwa.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Ocena skutków Regulacji (OSR)

1) podmioty na które oddziałuje projektowana regulacja:

Projektowana regulacja będzie wywierała wpływ na przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie handlu i usług, szczególnie na małe przedsiębiorstwa, a ponadto na organizacje zrzeszające producentów oraz na organizacje, których celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów. Rozwiązania legislacyjne zaproponowane w projekcie wpłyną również na organy podatkowe, organy kontroli skarbowej oraz na konsumentów.

2) projekt ustawy o informowaniu o cenach towarów i usług zostanie skierowany do konsultacji społecznych do następujących podmiotów:

- 1) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 2) Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji;
- 3) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 4) Business Centre Club – Związek Pracodawców;
- 5) Polska Izba Handlu;
- 6) Stowarzyszenie Konsumentów Polskich;
- 7) Federacja Konsumentów – Rada Krajowa;
- 8) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 9) Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług;
- 10) Agencja Rynku Rolnego;
- 11) Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;
- 12) Krajowa Rada Spółdzielcza;
- 13) Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Spożywców „Społem”;
- 14) Główny Inspektorat Farmaceutyczny;
- 15) Naczelna Izba Aptekarska;

- 16) Konfederacja Pracodawców Polskich;
- 17) Stowarzyszenie Producentów Pomidorów i Ogórków Pod Ostonkami.

W trakcie konsultacji społecznych projektu założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o cenach oraz niektórych innych ustaw, ww. podmioty nie zgłosiły zastrzeżeń do projektowanych rozwiązań.

3) wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanych przepisów nie spowoduje zmniejszenia dochodów ani zwiększenia wydatków sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4) wpływ na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację na rynku pracy.

5) wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanych przepisów pozytywnie będzie oddziaływać na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Projektowana ustawa spowoduje uproszczenie i uporządkowanie stanu prawnego w zakresie informowania o cenach, w tym o cenach jednostkowych oferowanych towarów oraz świadczonych usług. Jednocześnie nie nastąpi pogorszenie pozycji ekonomicznej konsumentów. Uproszczenie regulacji określającej zasady wypełniania obowiązku związanego z informowaniem o cenie oferowanego towaru i świadczonej usłudze przyczyni się do ograniczenia pracochłonności obowiązków administracyjnych wypełnianych przez przedsiębiorstwa handlowe i usługowe. Zmniejszenie uciążliwości zadań związanych z realizacją obowiązków w zakresie informowania o cenie towaru i świadczonej usłudze powinno być szczególnie odczuwalne wśród małych i średnich przedsiębiorstw.

Szacuje się, że proponowana zmiana regulacji przyczyni się do zmniejszenia obciążeń administracyjnych wycenianych na kwotę ok. 0,5 mld zł/rok. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych będzie pozytywnie oddziaływało na poziom kosztów uzyskania przychodów przedsiębiorstw działających w handlu i usługach. Jednak dokładne wyliczenie skali oszczędności możliwych do uzyskania z tego tytułu jest trudne ze względu na brak niektórych danych. W związku z tym zakłada się, że korzyści społeczne mogą być zbliżone do skali zmniejszenia obciążeń administracyjnych. Biorąc pod uwagę strukturę podmiotów działających w handlu i usługach, wg wielkości obrotów, przyjmuje się, że oszczędności wśród:

- małych i średnich przedsiębiorstw wyniosą ok. 150 mln zł/rok,
- pozostałych przedsiębiorstw wyniosą ok. 350 mln zł/rok,
- obywateli wyniosą ok. 375 mln zł/rok.

Ponadto ocenia się, że proponowane zmiany regulacji przyczynią się do większej elastyczności cen, a pośrednio mogą przyczyniać się także do ich obniżenia.

6) wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7) źródła finansowania

Wejście w życie projektowanej regulacji nie pociągnie za sobą wydatków budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Material informacyjny

do projektu ustawy o informowaniu o cenach towarów i usług.

Rozporządzenie

z dnia 2013 r.

w sprawie uwidaczniania cen towarów i usług¹⁾

Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 2013 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. z 2013 r. , poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa sposoby uwidaczniania cen, w tym cen jednostkowych towarów i usług.

2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do:

- 1) towarów dostarczanych w czasie świadczenia usługi;
- 2) sprzedaży towarów z licytacji lub na aukcji;
- 3) sprzedaży dzieł sztuki i antyków.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) towarach sprzedawanych luzem - należy przez to rozumieć towary, które nie są fabrycznie zapakowane, lecz są odważane lub odmierzane podczas sprzedaży w obecności konsumenta, na jego wniosek;
- 2) wywieszce - należy przez to rozumieć etykietę, tabliczkę lub plakat z wydrukowaną lub napisaną odręcznie ceną; wywieszka może mieć formę elektroniczną;
- 3) umowie zawieranej na odległość - należy przez to rozumieć każdą umowę dotyczącą towarów, zawartą między sprzedawcą i konsumentem w jakikolwiek sposób, bez jednoczesnej obecności sprzedawcy i konsumenta;
- 4) obwoźnym sprzedawcy - należy przez to rozumieć każdego sprzedawcę, sprzedającego produkty konsumentom z pociągu, samolotu, statku, pojazdu, straganu, wózka dwukołowego, lub innego mobilnego urządzenia sprzedaży;
- 5) środowisku płynnym – należy przez to rozumieć znaczenie nadane dla celów ust 4 artykułu 8 *dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych*;
- 6) masie netto po odsączeniu - należy przez to rozumieć masę pakowanego środka spożywczego o konsystencji stałej umieszczonego w środowisku płynnym.

§ 3. 1. W miejscu sprzedaży detalicznej lub świadczenia usług uwidacznia się aktualne w momencie oferowania towaru lub usługi do sprzedaży informacje o cenie, w tym cenie jednostkowej, jednostce miary, do której odnosi się cena oraz nazwie handlowej towaru.

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie dokonuje wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (Dz. Urz. WE L 80 z 18.03.1998, str. 27-31, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, str. 32).

Informacje te, z zastrzeżeniem § 14 ust. 1 i 2, dodatkowo uwidacznia się techniką służącą do ich elektronicznego odczytu, w szczególności w postaci kodów kreskowych.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, uwidacznia się w szczególności na/w:

- 1) wywieszce;
- 2) cenniku;
- 3) przywieszce trwale związanej z towarem;
- 4) katalogu
- 5) obwoluty.

§ 4. Wywieszki umieszcza się przy wszystkich towarach, jeżeli przepisy rozporządzenia nie określają innego sposobu uwidaczniania cen poszczególnych towarów.

§ 5. Wywieszkę umieszcza się w miejscu ogólnodostępnym i dobrze widocznym dla konsumentów, bezpośrednio przy towarach lub w bliskości towarów, których dotyczy, w taki sposób, aby nie można było pomylić ceny określonego towaru z ceną innego, a w szczególności podobnego towaru.

2. Napisy na wywieszce powinny być wyraźne i czytelne, tak aby nie budziły wątpliwości konsumentów.

3. Przy wystawianiu na sprzedaż większej ilości określonego towaru, cenę uważa się za uwidocznioną, jeżeli wywieszkę umieści się tylko przy jednej sztuce identycznego towaru.

4. W przypadku towarów przecenionych, z wyjątkiem towarów oferowanych do sprzedaży po raz pierwszy, informacja o której mowa w § 3 ust. 1 zdanie pierwsze, zawiera dodatkowo przekreśloną cenę dotychczasową, cenę obniżoną, uwzględniającą rabat lub podwyższoną, wyraz „przecena” albo „obniżka ceny” bądź „podwyżka ceny”, przyczynę dokonanej przeceny oraz jej okres obowiązywania.

§ 6. Wymogu uwidaczniania cen na wywieszkach nie stosuje się do:

- 1) książek, dzienników i czasopism oraz zapisanych informatycznych nośników danych, oznaczonych wyraźnie nadrukowaną lub napisaną obowiązującą (aktualną) ceną;
- 2) papierosów i innych wyrobów tytoniowych, oznaczonych maksymalną ceną detaliczną na podstawie przepisów odrębnych.

§ 7. 1. Cena jednostkowa umieszczona przy towarze na wywieszce lub w innej formie dostępnej dla konsumentów powinna dotyczyć odpowiednio ceny za:

- 1) litr lub 1 metr sześcienny - dla towarów przeznaczonych do sprzedaży według objętości;
- 2) 1 kilogram lub 1 tonę - dla towarów przeznaczonych do sprzedaży według masy;
- 3) 1 metr lub 1 metr kwadratowy - dla towarów przeznaczonych do sprzedaży według długości lub powierzchni;
- 4) 1 sztukę - dla towarów przeznaczonych do sprzedaży na sztuki.

2. Ceny jednostkowe towarów sprzedawanych według objętości mogą także dotyczyć 100 mililitrów lub 0,1 litra, a towarów sprzedawanych według masy - ilości za 100 gramów albo 100 kilogramów, jeżeli te jednostki są stosowane zwyczajowo i powszechnie dla tych towarów.

3. W szczególnych przypadkach uzasadnionych rodzajem, przeznaczeniem lub zwyczajowo oferowaną ilością towarów przy uwidacznianiu cen jednostkowych dopuszcza się stosowanie dziesiętnych wielokrotności i podwielokrotności legalnych jednostek miar, innych niż określone w ust. 1 i 2.

4. W przypadku towarów pakowanych oznaczonych liczbą sztuk może być stosowane przeliczenie na cenę jednostkową za 1 sztukę lub za dziesiętną wielokrotność liczby sztuk.

§ 8. Towar sprzedawany luzem opatruje się wywieszką zawierającą cenę jednostkową oraz nazwę handlową oferowanego towaru.

§ 9. Wymogu uwidaczniania cen jednostkowych nie stosuje się do:

- 1) towarów, których cena jednostkowa jest identyczna z ceną sprzedaży;
- 2) towarów o cenach obniżonych ze względu na uszkodzenie lub niebezpieczeństwo zepsucia, z powodu upływającego terminu przydatności do spożycia albo daty minimalnej trwałości,
- 3) towarów niejednorodnych przeznaczonych do sprzedaży w zestawach (kompletach), umieszczonych w jednym opakowaniu,
- 4) towarów nieżywnościowych przeznaczonych do sprzedaży wyłącznie w parach,
- 5) towarów pakowanych o masie lub objętości mniejszej niż 5 g lub 5 ml,
- 6) chleba sprzedawanego w sklepikach, przez obwoźnego sprzedawcę lub z automatu,
- 7) produktów pakowanych w stałej ilości, sprzedawanych w sklepikach, przez obwoźnego sprzedawcę lub z automatu,
- 8) produktów sprzedawanych pojedynczo, przeznaczonych do natychmiastowego spożycia (lody, sorbety).

§ 10. Cena jednostkowa pakowanego środka spożywczego w stanie stałym znajdującego się w środowisku płynnym (w płynie lub mieszance płynów), także w postaci zamrożonej lub głęboko mrożonej, takich jak: woda, wodne roztwory soli, solanka, wodne roztwory kwasów spożywczych, ocet, wodne roztwory cukrów, wodne roztwory innych substancji słodzących, a w przypadku owoców lub warzyw - także w soku owocowym albo warzywnym, powinna dotyczyć masy netto środka spożywczego po odsączeniu, oznaczonej na opakowaniu jednostkowym, jeżeli płyn ten lub mieszanka płynów stanowi jedynie dodatek do podstawowego składu tego środka spożywczego i nie jest czynnikiem wpływającym na wybór konsumentów.

§ 11. W miejscu ekspozycji handlowej, takim jak: okno (witryna), gablota lub innym podobnym miejscu wystawowym, wewnątrz lub na zewnątrz przestrzeni związanej z miejscem sprzedaży, przy egzemplarzu danego rodzaju, typu czy marki towaru na wywieszce albo w inny sposób uwidacznia się cenę, po której ten towar jest sprzedawany. Jeżeli zamiast towarów oryginalnych przedsiębiorca wystawia ich atrapy, imitacje, wzory lub próbki powinien wyeksponować ceny w taki sam sposób i taką samą czcionką, jak ceny towarów oryginalnych.

§ 12. 1. Na przywieszce trwale związanej z towarem, na wywieszce lub w katalogu uwidacznia się ceny biżuterii, wyrobów z metali szlachetnych, zegarków i wyrobów odzieżowych.

2. Ceny towarów wymienionych w ust. 1, mogą być uwidocznione w innej formie dostępnej dla konsumentów, odnoszącej się do danego towaru odpowiednio do jego rodzaju, charakteru (właściwości fizycznych) oraz przeznaczenia.

§ 13.1. W cenniku uwidacznia się zestawienie cen towarów przeznaczonych do sprzedaży detalicznej:

- 1) umieszczonych w miejscu niedostępnym i niewidocznym dla konsumentów, w szczególności na zapleczu;
- 2) w punktach sprzedaży okrężnej.

2. W cenniku uwidacznia się ceny potraw lub wyrobów oferowanych w przedsiębiorstwach gastronomicznych. Cennik taki powinien ponadto zawierać aktualne informacje umożliwiające konsumentom łatwą identyfikację ceny z potrawą lub wyrobem, w szczególności:

- 1) datę jego wystawienia;
- 2) pełną nazwę potrawy lub wyrobu pod którą jest on sprzedawany;
- 3) określenie ilości nominalnej potrawy lub wyrobu, wyrażonej w legalnej jednostce miary, zawartej w jednej porcji, a w przypadku sprzedaży na sztuki dopuszcza się określenie ilości nominalnej oferowanej porcji w sztukach;
- 4) komponentu dominującego wagowo w potrawie lub wyrobie (głównego składnika - mięsa, drobiu, ryb);
- 5) dodatków uzupełniających potrawę lub wyrób (przystawek, deserów) i napojów.

2. Cenniki wywiesza się, wyklada lub w inny sposób udostępnia w miejscu sprzedaży towarów lub świadczenia usług tak, aby były one czytelne dla konsumentów. W przedsiębiorstwach gastronomicznych cenniki wywiesza się także w miejscu ogólnodostępnym wewnątrz lub na zewnątrz lokalu, w pobliżu drzwi wejściowych.

§ 14. 1. W miejscu sprzedaży detalicznej, dostosowanym do samoobsługi konsumentów zapewnia się system elektronicznej identyfikacji towaru i ceny zapisanych w szczególności w postaci kodów kreskowych.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy tych miejsc sprzedaży detalicznej, które z uwagi na zakres prowadzonej działalności nie dokonują elektronicznej identyfikacji towaru i ceny przy kasie rejestrującej.

2. Cena towaru odczytana na podstawie kodu kreskowego nie może być wyższa od ceny uwidocznionej przy identycznym towarze.

3. Liczba czytników identyfikujących towar i cenę umieszczonych na sali sprzedaży zapewni konsumentom niezwłoczne odczytanie kodów kreskowych poszczególnych towarów (zakodowanych cen poszczególnych towarów), przy czym na każde rozpoczęte 400 metrów kwadratowych powierzchni sprzedażowej powinien przypadać co najmniej jeden czytnik, nie uwzględniając czytników zainstalowanych w kasach rejestrujących.

§ 15. Przedsiębiorca prowadzący działalność usługową w zakresie gastronomii lub hotelarstwa:

- 1) zapewnia wystarczającą ilość cenników oferowanych potraw lub wyrobów i napojów, aby udostępniać je kupującym przed przyjęciem zamówienia i przy rozliczeniu końcowym;
- 2) wyklada lub wywiesza w każdym pokoju katalog zawierający ceny noclegu, wyżywienia lub innych oferowanych usług;
- 3) wywiesza lub wyklada w miejscu przeznaczonym do odbywania rozmów telefonicznych cennik, zawierający cenę za jeden impuls telefoniczny i inne opłaty za usługi dodatkowe, związane z łączeniem rozmowy.

§ 16.1. Przedsiębiorca reklamujący towar lub usługę, wraz z ceną sprzedaży, w materiałach informacyjno-reklamowych powinien także podać informacje dotyczące ceny jednostkowej tego towaru lub usługi oraz datę lub termin obowiązywania podanych cen.

§ 17. W przypadku zamawiania przez konsumenta towaru lub usługi przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, z wyjątkiem oferty sprzedaży na odległość, o której mowa w art. 9 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271³⁾), przedsiębiorca, na żądanie konsumenta, wraz z pisemnym lub wizualnym opisem towaru (usługi) powinien zakomunikować mu cenę wraz z opłatami dodatkowymi za dostarczenie zamówionego towaru lub usługi oraz za połączenie. Informacje te powinny być podane przez przedsiębiorcę przed sporządzeniem umowy w sposób niebudzący wątpliwości zamawiającego.

§ 18. 1. Ceny za usługi podaje się wraz z dokładnym określeniem rodzaju i zakresu usługi. Jeżeli jest to zgodne z praktyką obrotu, ze względu na rodzaj świadczonej usługi, zamiast cen za usługę można podawać cenę jednostkową za jednostkę usługi.

2. Przy określaniu cen za usługi mogą być podawane stawki godzinowe, stawki procentowe, ceny za kilometr i inne stawki przeliczeniowe, które powinny zawierać wszystkie elementy składowe ceny. Do stawek przeliczeniowych mogą być włączone także koszty materiałowe.

3. Ceny za przejazd od lub do odbiorcy usługi zestawia się i osobno wycenia.

4. Jeżeli nalicza się minimalny czas pracy, minimalną wartość wykonanej pracy, minimalny czas dojazdu lub minimalną odległość do przebycia, osobno podaje się poszczególne ceny.

5. Przy określaniu cen usług szczególnych, w tym robót budowlanych lub remontowych, jednoznacznie i wyraźnie informuje się konsumenta, czy podane ceny obejmują tylko wartość usługi, czy również zużytego materiału, a także czy towary zużyte przy wykonywaniu tych usług zostaną wycenione odrębnie, z uwzględnieniem narzutu kosztów do cen zakupu.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się również do ofert i kosztorysów.

§ 19. 1. W zakładach świadczących usługi w miejscu widocznym i ogólnodostępnym powinien znajdować się cennik wraz z dokładnym określeniem rodzaju i zakresu oferowanych usług.

2. W przypadku świadczenia usług wyłącznie u konsumentów cennik, o którym mowa w ust. 1, powinien być przedstawiony konsumentowi przed wykonaniem zamówionej przez niego usługi, w formie pisemnej lub elektronicznej.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do usług świadczonych w punktach sprzedaży okrężnej.

§ 20. 1. Na stacjach benzynowych ceny benzyny i paliw uwidacznia się w taki sposób, aby były one wyraźne i czytelne dla kierowców pojazdów poruszających się po drogach publicznych i zbliżających się do stacji.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również odpowiednio do przedsiębiorcy wynajmującego lub ochraniającego garaże, zadane wiaty oraz miejsca parkingowe albo przyjmującego na przechowanie pojazdy samochodowe.

³⁾ zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 144, poz. 1204, z 2003 r. Nr 84, poz. 774, Nr 188, poz. 1837, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1204, z 2005 r. Nr 122, poz. 1021, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 201, poz. 1540, z 2011 r. Nr 80, poz. 432, Nr 126, poz. 715, Nr 199, poz. 1175.

§ 21. Do dnia przedsiębiorcy dostosują dotychczasowe sposoby informowania o cenach towarów i usług oferowanych kupującym do wymagań wynikających z rozporządzenia.

§ 22. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Istniejący stan rzeczy w zakresie przepisów dotyczących cen, wyjaśnienie potrzeby i celu wydania nowego aktu

Obecnie zasady uwidaczniania cen towarów i usług określa rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad uwidaczniania cen towarów i usług oraz sposobu oznaczania ceną towarów przeznaczonych do sprzedaży (Dz. U. Nr 99, poz. 894, z późn .zm.). Potrzeba wydania nowego aktu w tym zakresie wynika ze zmiany podstawy prawnej jego wydania. W chwili obecnej trwają bowiem prace nad nową ustawą o informowaniu o cenach towarów i usług.

Doświadczenia zebrane w trakcie stosowania obowiązującej ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. z 2013 r. poz. 385) przyczyniły się do wypracowania nowych rozwiązań, w zakresie informowania o cenach towarów i usług, zmierzających do złagodzenia obowiązków informacyjnych przedsiębiorców w zakresie bezpośredniego oznaczania poszczególnych towarów ceną. Z tego punktu widzenia szczególnego znaczenia nabiera zmiana przepisu upoważniającego do wydania aktu podustawowego oraz zmiana tego aktu tj. rozporządzenia dotyczącego sposobów uwidaczniania cen towarów i usług. Aktualna redakcja przepisu art. 12 ust. 3 ustawy o cenach uniemożliwia, nawet w uzasadnionych przypadkach, wprowadzenie bezterminowego zwolnienia przedsiębiorców z obowiązku oznaczania towarów ceną. Ewentualne zwolnienia we wskazanym wyżej zakresie mogą mieć jedynie czasowy charakter, i dotyczyć wyłącznie przypadków określonych w przepisie upoważniającym.

W konsekwencji powyższego, dotychczas minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki, po zasięgnięciu opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydawał rozporządzenia mające m.in. na celu okresowe zawieszenie obowiązków informacyjnych przedsiębiorców w zakresie:

- 1) bezpośredniego oznaczania ceną towarów przeznaczonych do sprzedaży detalicznej, które ze swej natury nie mogą być tak oznaczone lub w przypadku, których takie oznaczenie nie miałyby znaczenia dla kupujących oraz
- 2) uwidaczniania cen jednostkowych towarów przeznaczonych do sprzedaży w zestawach (kompletach).

Przedsiębiorcy powinni być jednak bezterminowo zwolnieni z obowiązków, które są niewykonalne bądź nie mają znaczenia dla osób kupujących towary.

Z powyższych względów zaproponowano zmianę redakcji przepisu upoważniającego, który w projektowanej ustawie został zapisany w art. 4 ust. 3, w taki sposób aby przepisy te nie wywoływały stanu niepewności prawnej, w szczególności co do zakresu i rodzaju obowiązków informacyjnych nałożonych na przedsiębiorców w zakresie cen.

Zgodnie z projektem rozporządzenia w miejscu sprzedaży detalicznej lub świadczenia usług uwidacznia się aktualne w momencie oferowania towaru lub usługi do sprzedaży informacje o cenie, w tym cenie jednostkowej, jednostce miary do której odnosi się cena oraz nazwie handlowej towaru. Informacje te uwidacznia się w szczególności na wywieszce, w cenniku, przywieszce trwale związanej z towarem, w katalogu lub obwolucie.

Podstawową formą uwidaczniania cen jest wywieszka, którą umieszcza się w miejscu ogólnodostępnym i dobrze widocznym dla konsumentów, bezpośrednio przy towarach lub w ich pobliżu, ale w taki sposób by nie można było pomylić ceny określonego towaru z ceną innego, w szczególności podobnego towaru.

W miejscu sprzedaży detalicznej, dostosowanym do samoobsługi konsumentów powinien być dodatkowo zapewniony system elektronicznej identyfikacji towaru i ceny zapisany w szczególności w postaci kodów kreskowych. Obowiązek ten nie miałby zastosowania wówczas gdy ze względu na zakres prowadzonej działalności w konkretnym punkcie sprzedaży detalicznej nie dokonuje się elektronicznej identyfikacji towaru i ceny przy kasie rejestrującej. Rozwiązanie to nie stanowi novum na gruncie przepisów o cenach, bowiem obowiązywało już w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad uwidaczniania cen towarów przeznaczonych do sprzedaży. Z uwagi na jego praktyczny wymiar uregulowanie to zostało przeniesione na grunt projektowanych rozwiązań.

Odrębną grupę przepisów stanowią regulacje dotyczące cen jednostkowych (§ 7-10 projektu). W tym zakresie, zaproponowano by wywieszka towarów sprzedawanych luzem zawierała informacje o cenie jednostkowej oraz nazwie handlowej oferowanego towaru. W § 9 zamieszczony został katalog towarów co do których nie stosuje się obowiązku uwidaczniania cen jednostkowych. Rozwiązanie takie mieści się w zakresie dyspozycji art. 5 *dyrektywy 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom*, zgodnie z którym Państwa Członkowskie mogą zaniechać obowiązku podawania ceny jednostkowej produktów, w przypadku których podawanie ceny jednostkowej nie byłoby przydatne ze względu na rodzaj produktu lub przeznaczenie, lub też mogłyby wprowadzić w błąd.

Wykazanie różnic pomiędzy dotychczasowym i proponowanym stanem prawnym

W proponowanym stanie prawnym zmianie ulegnie zakres przedmiotowy rozporządzenia, z uwagi na **odstąpienie od zamieszczenia w nim obowiązku indywidualnego oznaczania towarów - tzw. metkowania.**

Dotychczasowy sposób informowania o cenach, tj. naklejanie cen na poszczególne towary albo na jednostkowe opakowania, w których te towary zostały umieszczone (tzw. metkowanie towaru) powoduje większe zaangażowanie personelu i w konsekwencji wzrost cen towarów - co jest oczywistą konsekwencją wykonywania dodatkowych czynności wymagających dużego nakładu pracy. Ponadto przy indywidualnym oznaczeniu ceną znacznej ilości towarów oferowanych do sprzedaży (zmiana cen może okresowo dotyczyć nawet kilkuset asortymentów na poszczególnych stoiskach branżowych) wzrasta ryzyko pomyłek. Indywidualne oznaczanie ceną jest również bardzo uciążliwe dla mikro-przedsiębiorców, którzy nie dysponują odpowiednimi systemami umożliwiającymi oznaczanie towarów kodami kreskowymi.

Charakterystyka i ocena przewidywanych skutków prawnych, w tym ograniczenia uznaniowości i uproszczenia stosowanych procedur

W konsekwencji rozwiązań przewidzianych w art. 4 projektu ustawy o informowaniu o cenach towarów i usług (odpowiednik art. 12 dotychczas obowiązującej ustawy o cenach) modyfikacji uległy obowiązki informacyjne w zakresie cen towarów i usług, poprzez odstąpienie od utrzymywania dotychczasowego rozróżnienia pomiędzy „oznaczaniem” towaru ceną a „uwidacznianiem” cen. Spowodowało to odstąpienie od obligatoryjnego metkowania towaru i poprzestano na uwidacznianiu cen. Rozwiązanie takie nie będzie

powodowało nadmiernych obciążeń dla przedsiębiorców z jednej strony (zwłaszcza dla mikroprzedsiębiorców), z drugiej zaś będzie zapewniało konsumentom łatwo dostrzegalną, czytelną, prostą i niebudzącą wątpliwości (jednoznaczną) informację o cenach towarów i usług, a przez to ochronę ich uzasadnionych interesów ekonomicznych. Tym bardziej, że *dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom* nie nakłada na przedsiębiorców obowiązku oznaczania ceną towaru, rozumianego jako obowiązek bezpośredniego naniesienia ceny na towarze albo na opakowaniu jednostkowym tego towaru.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Ocena skutków Regulacji (OSR)

1) podmioty na które oddziałuje projektowana regulacja:

Projektowana regulacja będzie wywierała wpływ na przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie handlu i usług, szczególnie na małe przedsiębiorstwa, a ponadto na organizacje zrzeszające producentów oraz na organizacje, których celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów. Rozwiązania legislacyjne zaproponowane w projekcie wpłyną również na konsumentów.

2) projekt rozporządzenia zostanie skierowany do konsultacji społecznych do następujących podmiotów:

- 1) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 2) Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji;
- 3) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 4) Business Centre Club – Związek Pracodawców;
- 5) Polska Izba Handlu;
- 6) Stowarzyszenie Konsumentów Polskich;
- 7) Federacja Konsumentów – Rada Krajowa;
- 8) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 9) Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług;
- 10) Agencja Rynku Rolnego;
- 11) Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;
- 12) Krajowa Rada Spółdzielcza;
- 13) Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Spożywców „Społem”;
- 14) Stowarzyszenie Producentów Pomidorów i Ogórków Pod Osłonkami;
- 15) Konfederacja Pracodawców Polskich;

3) wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanych przepisów nie spowoduje zmniejszenia dochodów ani zwiększenia wydatków sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4) wpływ na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację na rynku pracy.

5) wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanych przepisów pozytywnie będzie oddziaływać na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Projektowane rozporządzenie spowoduje uproszczenie i uporządkowanie stanu prawnego w zakresie informowania o cenach, w tym o cenach jednostkowych oferowanych towarów oraz świadczonych usług. Jednocześnie nie nastąpi pogorszenie pozycji ekonomicznej konsumentów. Uproszczenie regulacji określającej zasady wypełniania obowiązku związanego z informowaniem o cenie oferowanego towaru i świadczonej usłudze przyczyni się do ograniczenia pracochłonności obowiązków administracyjnych wypełnianych przez przedsiębiorstwa handlowe i usługowe. Zmniejszenie uciążliwości zadań związanych z realizacją obowiązków w zakresie informowania o cenie towaru i świadczonej usłudze powinno być szczególnie odczuwalne wśród małych i średnich przedsiębiorstw.

6) wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7) źródła finansowania

Wejście w życie projektowanej regulacji nie pociągnie za sobą wydatków budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.